

noviembre
2016

Colección Fundación Caja Mediterráneo

enero
2017

TODO PAISAJE ES FICCIÓN

MA
CA

TODO PAISAJE ES FICCIÓN
Colección Fundación Caja Mediterráneo

MACA, Museo de Arte Contemporáneo de Alicante
Del 2 de noviembre de 2016 al 22 de enero de 2017.

Exposición organizada y producida por el Ayuntamiento de Alicante con la colaboración de la Fundación Caja Mediterráneo, la Diputación de Alicante y el Consorcio de Museos de la Generalitat.

La exposición

La Colección Fundación Caja Mediterráneo está compuesta por 213 obras de arte. Pintura, dibujo, escultura, fotografía, video, instalaciones, técnicas digitales... que recorren la obra de 126 artistas imprescindibles en el panorama español contemporáneo, desde la transición democrática hasta nuestros días. La Colección está depositada en el MACA, gracias al convenio suscrito por el Ayuntamiento de Alicante y la Fundación Caja Mediterráneo.

La representación del paisaje en la pintura constituye un género clásico que tiene su origen en la Holanda burguesa del siglo XVII gozando inmediatamente de éxito. Naturalezas educadas o dominadas por el hombre, marinas, panorámicas *vedutas* del settecento, paisajes sublimes del romanticismo, atormentados, soñados, existentes o reales.... El paisaje ha sido una forma de manifestar la posición del hombre en el mundo. Se trata de un género tan imbricado en la tradición clásica que se revela como uno de los campos de investigación más fértiles y productivos del arte contemporáneo. Un género cargado de nuevos significados.

El paisaje no es la naturaleza o el lugar que se observa sino una construcción cultural para la que es necesaria la interpretación. El paisaje se construye en el mismo momento que se observa. Sólo existe a través de la mirada y el pensamiento. Y hay que observar tanto lo visible como lo invisible.

Todo Paisaje es ficción reúne una serie de obras que tienen en común reflexionar en torno al paisaje y su representación contemporánea. Una amplia selección de artistas que desde diferentes ópticas y a través de diversas técnicas han otorgado al paisaje un papel protagonista en sus obras. Pinturas, esculturas, dibujos, fotografías, instalaciones y vídeos conforman esta muestra en tanto que interpretamos de forma subjetiva el paisaje, mientras generamos conciencia social, preocupación por la intervención del hombre, descubrimos el pasado, hablamos del tiempo vivido, de las personas que habitaron, de la memoria del lugar... todo ello mientras añoramos el *paraíso perdido*.

1. CARMEN CALVO (Valencia, 1950)

Paisaje reconstruido, 1978. Cerámica pintada y cuerda sobre lienzo

Tras sus estudios de Bellas Artes en Valencia, Carmen Calvo residió en Madrid y París, ciudad que marcó significativamente su trabajo, descubriendo en ella una luz diferente y una voraz pasión arqueológica. Allí profundizó en su interés por el objeto mientras estudiaba las vanguardias históricas -especialmente el movimiento surrealista-. Vive y trabaja en Valencia desde 1992. Su participación en la *Bienal de Venecia* en el año 1997, representando a España con Joan Brossa, potenció el reconocimiento internacional de su obra. Le concedieron el Premio Nacional de Artes Plásticas en 2013.

Carmen Calvo ha mantenido a lo largo de los años una constancia inusual, utilizando una serie de materiales primarios como el barro cocido, la escayola, el cristal o la cerámica mientras ordenaba sus composiciones. Restos insignificantes que se pueden recoger en la calle, trocitos minúsculos de azulejos pintados o fragmentos de arcilla modelados por sus propios dedos son cuidadosamente elegidos por la artista y colocados esmeradamente en el lienzo, atados o cosidos a la superficie... Carmen Calvo yuxtapone cada trocito de material, en clara referencia a su adorado Van Gogh cuyas pinceladas se acumulan una al lado de otra. Una minuciosidad que potencia mediante la asociación elevando así, el resto minúsculo a categoría de inmenso. Interminables líneas escritas de libros indescifrables o eternos paisajes.

2. JAVIER CODESAL (Sabiñánigo, Huesca, 1958)

El Monte Perdido (árboles), 2003. Fotografía. C-print. Edición 3/3

El Monte Perdido (caras), 2003. Fotografía. C-print. Edición 1/3

Artista polifacético, realizador y fotógrafo es pionero del videoarte en España. Tras licenciarse en Ciencias de la Información, inicia su actividad creativa en la radio, donde realiza sus primeras composiciones y performances sonoras. Formado como becario en TVE y en la SER desarrolla una diversa actividad creativa que compagina con su actividad profesional. Desde entonces, trabaja en extensos proyectos audiovisuales – en los que incorpora fotografías, textos y dibujos– que ofrecen una reflexión crítica sobre el papel de la imagen y los medios de comunicación en la sociedad.

Monte Perdido es una obra compuesta en 2003 por una instalación de agua, un DVD de 34 minutos, tres películas cortas y cuatro fotografías que suponen para el artista el regreso a su infancia, a sus orígenes. Javier Codesal recurre a los espacios naturales, al montaje caleidoscópico de fragmentos de paisaje boscoso, en este caso el oscense *Monte Perdido*, para representar, a través de la naturaleza, su propia vida. El carácter fragmentario no sólo capta el instante, sino también lo que no se ve, lo secreto e invisible. Girando las fotografías, invirtiendo sus ejes horizontal y vertical, nos

representa cómo la solidez vertical cae con el tiempo, se desploma y cómo la demarcación de un terreno que el artista identifica como el propio sujeto, nos muestra la nostalgia por la pérdida de las personas ya ausentes. Temas como la ausencia, la desaparición y la muerte están presentes en la obra de este artista.

3. PATRICIA DAUDER (Barcelona, 1973)

Vista I (Ciutat), 2007. Carbón y lápiz de color sobre papel

Vista II (Territori), 2007. Grafito sobre papel

Tras cursar Bellas Artes en la Universidad de Barcelona, amplía sus estudios artísticos en Holanda durante los años 1997 y 1998. Su trabajo gira, de una u otra manera, alrededor del dibujo como medio con un lenguaje propio muy personal. Dauder presenta al espectador superficies pictóricas como puras emergencias de la visión primera de las cosas. Emanan delicadeza gracias a los materiales que utiliza: papel y lápiz, o de grafito o de colores.

Los tres dibujos de Patricia Dauder son tramas tenues, frágiles estructuras y capas cromáticas superpuestas que parten de determinadas imágenes registradas, vistas, pensadas desde una cierta distancia. Abstracciones de marcado carácter especialista que se sitúan a medio camino entre la percepción física y la imaginación creadora. El espacio que nos rodea, el que vemos y en el que nos desenvolvemos, pero también el espacio no visible tanto de origen material como mental. El dibujo siempre se ha interesado por lo inmediato, por el trabajo manual y por la narración que en Patricia se niega. Sus dibujos son anti-narrativos, rigurosos, precisos y se asocian al arte minimal y conceptual de los años 60 y 70. Se alejan de la narración y de la descripción pero apresan a base de la repetición de los gestos el tiempo, que la artista ha empleado en su ejecución y a través de superposiciones y transparencias, la atmósfera de un paisaje velado o revelado.

4. SUSY GÓMEZ (Pollença, Baleares, 1964)

Atardecer sobre mesas al revés, 2001-2002. Fundición en bronce

Con una trayectoria artística reconocida en pocos años, hasta el punto de constituir una de las referencias obligadas en el arte español de los noventa, Susy Gómez utiliza un amplio registro de materiales y técnicas y una gran variedad de lenguajes que domina en función de lo que necesita expresar en cada momento. Interesada en desvelar diferentes aspectos de su identidad y en interrogar al espectador sobre los límites de la subjetividad, la artista construye piezas directas y elocuentes.

Atardecer sobre mesas al revés es la reproducción en bronce de una canoa a tamaño real de casi cinco metros de longitud que lleva grabado con frases horadadas en superficie, el título de la obra y de la exposición donde fue mostrada por primera vez.

Con una carga sensorial muy significativa, esta gran pieza, desmesurada, desvela la manera de mirar el mundo de Susy Gómez y su relación con la naturaleza. Un viaje emocional que la artista emprende con una libertad expresiva que hipnotiza y nos sumerge en su cuidado universo simbolista.

5. LLUIS HORTALÀ (Olot, Girona, 1961)

Without still life, 2004. Instalación compuesta por un lienzo dibujado a carbón, una impresión fotográfica sobre aluminio y dos lienzos realizados con carbón y pintura reflectante.

Aunque pasa por la Escuela Superior de Bellas Artes de Barcelona su formación es autodidacta y desde hace años, combina la creación artística con su apasionada relación con la naturaleza y en especial, con la montaña. Destacado alpinista, alcanza la cima del Everest en 1982 y la visión de un lugar tan emblemático define el eje de su práctica artística: la investigación sobre la mirada humana y la visión introspectiva del paisaje.

Desde finales de los ochenta inicia una serie de trabajos denominados “Topografías de la visión” en los que confluyen diversas disciplinas artísticas como la escultura, la pintura, la fotografía y sobre todo, el dibujo. La instalación *Without still life* propone un recorrido sobre ese binomio percepción-paisaje, desde técnicas, soportes y enfoques diferenciados. Tomando como origen de la metáfora un cuadro de 1966 del pintor italiano Domenico Gnoli con el mismo título, que representa una mesa ovalada con mantel y sin bodegón, Hortalà juega con las formas ovales que remiten a una lente, a un espejo o al propio cristalino ocular pero situadas en contextos diferentes. Formas inmersas en construcciones científicas de inspiración duchampiana que están resueltas con pintura reflectante cual reposo o reflejo de la visión o que se disponen en repetición infinita al modo del arte óptico mientras una observación detenida permite descubrir en cada óvalo, un microuniverso montañoso de lo más sugerente. Hortalà se sitúa más allá del género de paisaje para trastocar nuestra percepción de la naturaleza.

6. MIREYA MASÓ (Barcelona, 1963)

Pagarem per escoltar el silenci, 2005. Video: 28'. Grabación digital en formato DVD. Edición 2/5

Estudió en Barcelona en la Escola Eina, en la Academia de Bellas Artes de Sant Jordi y se doctora en la Universitat Pompeu Fabra. Posteriormente realizará diversas estancias en centros artísticos europeos (Centrum Beeldende Kunst de Rotterdam, en el Europees Keramisch Werkcentrum, Delfina Studio Trust Award de Londres, Stichting Kaus Australis de Rotterdam) y en la Base Esperanza en la Antártida Argentina. Sus creaciones fotográficas y audiovisuales evitan toda escenificación y se basan en el

estudio de la relación del hombre con el paisaje y los animales, tratados estos últimos como álgter ego del ser humano.

Pagarem per escoltar el silenci es el resultado del segundo proyecto de artes visuales llevado a cabo por once ciudades catalanas que integran *Transversal. Xarxa d'Activitats Culturals* cuya función principal es el intercambio y la comunicación entre ellas. El trabajo de Mireya Masó nace de la consideración del viaje como única posibilidad de conocer todos los municipios implicados: la artista ha buscado el silencio en medio de las ciudades y muestra en formato video, imágenes de animales que viven en el paisaje urbano, de forma natural, sin artificios provocando una lectura asombrosa cargada de múltiples significados.

7. JOSÉ MARÍA MELLADO (Almería, 1966)

Colina y carretera, 2005. Fotografía. Giclée. Edición 1/5.

Carretera en U, 2005. Fotografía. Giclée. Edición 1/5.

Artista fotógrafo y uno de los máximos expertos en la técnica de fotografía digital, Mellado ha impartido numerosos cursos, talleres y seminarios y ha publicado libros sobre las posibilidades expresivas de las más modernas tecnologías aplicadas a la imagen fotográfica. Su trabajo se articula sobre el paisaje componiendo imágenes que revelan la implacable acción del hombre en la naturaleza tanto como imágenes en las que la Naturaleza recuerda su poder y grandiosidad.

Mellado presenta estas dos fotografías, *Carretera en U* y *Colina y Carretera* impregnadas de una atmósfera hipnótica resueltas con una técnica depuradísima que enfatiza los usos artificiosos del lenguaje fotográfico: iluminación, enfoque, tratamiento cromático, etc.. precisamente para subrayar esa zona de fricción entre lo natural y lo humano. Unos lugares al límite de lo habitable pero con huellas del factor humano, resueltos monocromáticamente en grises, con cielos permanentemente cubiertos por densas nubes y una intensa sensación de olvido y de silencio que encoge el ánimo de un espectador insignificante frente a la Naturaleza.

8. ANTONIO MURADO (Lugo, 1964)

Marañas, 2000. Óleo sobre lienzo

S/T (Paisaje helado), 2001. Óleo sobre lienzo

Licenciado en Bellas Artes por la Universidad de Salamanca vive y trabaja en Nueva York desde 1997. Con decidida vocación plástica, la obra de Antonio Murado oscila en una sutil frontera entre lo figurativo y lo abstracto. Le interesa investigar las propiedades matéricas y perceptivas de la pintura y lo hace de manera virtuosa, con veladuras de apariencia líquida, experimentando con el barniz, el aguarrás, la lija o la cera sobre el lienzo. Todo para trasladarnos a espacios soñados difuminados por el

paso del tiempo. Marañas, redes, pétalos, nubes, paisajes helados forman parte de su vocabulario personal en los que también descubrimos su pasión por la fotografía. Sus lienzos parecen formar parte de un concepto mayor que trata de alcanzar, con el control de la técnica y el aprovechamiento de elementos fortuitos que se producen en el proceso de la práctica de la pintura, el deleite estético y la reflexión intelectual.

El lienzo *Marañas* responde a una serie de trabajos muy personales representados con gran refinamiento y delicadeza. El espacio representado a modo de paisaje enredado es un espacio intangible. *Paisaje helado* por su parte, es un lienzo figurativo de concepción abstracta. Desde hace años, Murado se interesa por el paisaje como una única mancha de pintura que se filtra en la tela, sin boceto previo, sin dibujo, mediante el óleo soplado mientras el artista está atento al azar y sus accidentes.

9. JESÚS PASTOR (Bilbao, 1954)

Tríptico de mármol blanco, 1990. Mármol blanco

Licenciado en Filosofía y Letras y en Bellas Artes, catedrático de Dibujo en la Universidad de Vigo, su trayectoria artística se encuentra marcada por un hilo conductor donde el dibujo y la tecnología adquieren un protagonismo central. Investigador minucioso del trazo, de las técnicas de estampación y de los procedimientos de reproducción industrial que abarcan desde la utilización de ordenadores, cámaras fotográficas o procesos de fundición hasta todo tipo de técnicas de grabado, obtuvo por ello el Premio Nacional de Grabado en 1997. Pastor utiliza materiales como mármol, aluminio, cristal, partículas de hierro y campos magnéticos que le permiten obtener piezas de una plasticidad cercana a la escultura, que exploran el concepto de seriación.

En el *Tríptico de Mármol blanco*, el artista graba pequeñas formas orográficas repetidas y, a modo de bajo relieve, pone de manifiesto los valores pictóricos de la materia en armonía con la forma. Confundiendo los planos, el artista recrea la epidermis de un paisaje sin definición pero vibrante, obras radicalmente diferentes si se observan de cerca o desde la distancia.

10. PEREJAUME (Sant Pol de Mar, Barcelona, 1957)

Serralada, 1990. Moldura y bastidor

Artista conceptual y un personalísimo intérprete del *land art*, Perejaume está formado en Historia del Arte por la Universidad de Barcelona. Desde sus primeros trabajos combinó las artes visuales con la escritura de numerosos ensayos que ha venido publicado así como libros de artista. Le interesa la relación entre cultura y naturaleza que traslada al ámbito de la representación pictórica y, sobre todo, al de la percepción del espacio geográfico y sus intersecciones y diferenciaciones con el espacio cultural.

Perejaume, gran conocedor de la pintura catalana, recurre a un juego semántico en *Serralada* y dibuja un horizonte con el marco dorado de una pintura tradicional. Una reflexión de múltiples lecturas: aborda la investigación sobre la pintura de paisaje desde una perspectiva poco ortodoxa, reutiliza material existente con otro significado pero sobre todo, cuestiona los límites entre realidad y ficción pues es marco el que pone límite a la representación. Límite que en este caso reproduce el perfil montañoso recortado sobre una hipotética línea del horizonte; una confusión hábilmente discurrida.

11. XAVIER RIBAS (Barcelona, 1960)

De la serie *Estructuras invisibles*, 2006

Sin título (*Estructuras invisibles* # 6-7-8), C-prints sobre dibond. Edición 1/6.

Estudió antropología cultural en la Universidad de Barcelona y fotografía documental en la New Port School of Art and Design en Wales. En la actualidad compagina la práctica fotográfica con la docencia en la Universidad de Brighton. Su doble formación, como antropólogo y fotógrafo, se extiende con claridad por todas sus series fotográficas. *Estructuras invisibles* es no sólo el título de esta serie: podría ser aplicado a gran parte de la producción de este artista al que le interesa la representación del espacio desde una perspectiva histórica o biográfica.

Xavier Ribas nos traslada con estos fragmentos enmarañados de selva a la actualidad para mostrarlos el pasado, lo que hubo en el espacio hoy ocupado por un bosque que oculta el horizonte. Fotografías tomadas en las ruinas mayas de Waka en Guatemala, nos recuerdan los restos sin excavar de una civilización ya desaparecida. No se ve el monumento que en otro momento estuvo en el lugar. No es necesario. Permanece oculto a la vista del espectador mostrándonos únicamente la apariencia de las cosas, el recuerdo, pero no su significado que tendrá que ser descifrado por los restos, por las huellas de su paso por el territorio. Cultura y naturaleza, por tanto, van unidas, se solapan, cultura preservada por el paisaje, en este caso, de la selva. Vemos, o más bien imaginamos, sin ver, una realidad que permanece en la memoria siendo ésta el elemento fundamental de su continuidad.

12. MONTSERRAT SOTO (Barcelona, 1961)

Sin título, Valla de contenedores, 2002. Impresión cromogénica sobre papel montado en aluminio. Edición 2/3

Soto estudia en la Escuela Massana en Barcelona y en Francia en la School of Fine Arts de Grenoble, al tiempo que experimenta con la fotografía mientras realiza otros proyectos artísticos en los que compagina la imagen con las videoinstalaciones, los diseños de escenarios o los proyectos en Internet. Siempre en torno al concepto del espacio como lugar de experiencia y de tránsito.

Montserrat Soto concibe la imagen fotográfica como un código capaz de enfrentar al espectador con una realidad especular que hay que atravesar para entrar en nuevos espacios, también mentales. Paisajes, laberintos, túneles y horizontes son los protagonistas de sus imágenes. Sin personas, pero manteniendo el referente humano en la escala y la composición. *Valla contenedores* es a la vez construcción humana y paisaje natural. Con un tratamiento de la imagen exquisito, Soto nos presenta una línea del horizonte contundente, construida con bidones en desuso, que separa sin contemplaciones el cielo y la tierra reducidos a dos franjas monocromas. Un lugar donde sólo reina la soledad y el silencio.

13. JAVIER VALLHONRAT (Madrid, 1953)

Acaso#72 (Rio), 2003. Impresión digital sobre tabla

Acaso#65 (Croquis), 2003. Impresión digital sobre tabla

Premio Nacional de Fotografía 1995 por su “actividad creadora”, Vallhonrat estudió pintura en la Complutense de Madrid decantando su oficio hacia la fotografía de moda donde llegó a ser un prestigioso profesional y abandonando dicha faceta a mediados de los 2000 para dedicarse a su propia obra que combina con la docencia, convertido desde entonces en un referente indispensable del arte español. Vallhonrat realizó durante esos años una investigación creativa personal que se sitúa en la *periferia* de la fotografía, entendida no solo como una disciplina tradicional, sino como medio de reflexión crítica sobre el discurso artístico contemporáneo: *Sólo quiero preguntarme si uno puede con la fotografía, hablar estando en silencio.*

Acaso, (que el artista define como conjunto de acciones que conducen a la incertidumbre como método de autoconocimiento y modo de proponer preguntas sin respuesta), es una serie de obras de carácter conceptual en las que Vallhonrat se ocupa de la estrategia de lo emocional, el tiempo, el cambio, lo permanente, pero con una posición movediza y nómada, situaciones esclarecedoras en aparente contradicción, redefiniendo nuevos límites experimentales con referencias lúdicas en deuda con los trabajos de Richard Long, Dan Graham o Joseph Kosuth.

Información práctica

MACA. Museo de Arte Contemporáneo de Alicante

Plaza Santa María 3. 03002 Alicante

T.: 965 213 156

Visitas escolares previa cita:

El MACA proporciona un servicio de visitas dinamizadas para grupos, tanto a las colecciones permanentes como a la exposición temporal, previa reserva en el teléfono 965 213 156 o en el correo: educacion@maca-alicante.es

TOT PAISATGE ÉS FICCIÓ
Obres de la Col·lecció Fundació Caja Mediterráneo

MACA, Museu d'Art Contemporani d'Alacant

Del 2 de novembre de 2016 al 22 de gener de 2017.

Exposició organitzada i produïda per l'Ajuntament d'Alacant en col·laboració amb la Fundació Caixa Mediterrani, el Consorci de Museus de la Generalitat i la Diputació d'Alacant.

L'exposició

La Col·lecció Fundació Caja Mediterráneo està composta per 213 obres d'art. Pintura, dibuix, escultura, fotografia, video, instal·lacions, tècniques digitals que recorren l'obra de 126 artistes imprescindibles en el panorama espanyol contemporani, des de la transició democràtica fins als nostres dies. La Col·lecció està dipositada en el MACA, gràcies al conveni subscrit per l'Ajuntament d'Alacant i la Fundació Caja Mediterráneo.

La representació del paisatge en la pintura constitueix un gènere clàssic que té el seu origen en l'Holanda burgesa del segle XVII gaudint immediatament d'èxit. Naturaleses educades o dominades per l'home, marines, panoràmiques *vedutas* del settecento, paisatges sublims del romanticisme, turmentats, somiats, existents o reals... El paisatge ha sigut una forma de manifestar la posició de l'home en el món. Es tracta d'un gènere tan imbricat en la tradició clàssica que es revela com un dels camps de recerca més fèrtils i productius de l'art contemporani. Un gènere carregat amb nous significats.

El paisatge no és la naturalesa o el lloc que s'observa sinó una construcció cultural per a la qual és necessària la interpretació. El paisatge es construeix en el mateix moment que s'observa. Només existeix a través de la mirada i el pensament. I cal observar tant el visible com l'invisible.

Tot Paisatge és ficció reuneix una sèrie d'obres que tenen en comú reflexionar entorn del paisatge i la seua representació contemporània. Una àmplia selecció d'artistes que des de diferents òptiques i a través de diverses tècniques han atorgat al paisatge un paper protagonista en les seues obres. Pintures, escultures, dibuixos, fotografies, instal·lacions i vídeos conformen aquesta mostra mentre que interpretem de forma subjectiva el paisatge, mentre generem consciència social, preocupació per la intervenció de l'home, descobrim el passat, parlem del temps viscut, de les persones que van habitar, de la memòria del lloc..., tot açò mentre enyorem el *paradís perdut*.

1. **CARMEN CALVO** (València, 1950)

Paisaje reconstruido, 1978. Ceràmica pintada i corda sobre llenç

Després dels seus estudis de Belles arts a València, Carmen Calvo va residir a Madrid i París, ciutat que va marcar significativament el seu treball, descobrint en ella una llum diferent i una voraç passió arqueològica. Allí va aprofundir en el seu interès per l'objecte mentre estudiava les avantguardes històriques -especialment el moviment surrealista-. Viu i treballa a València des de 1992. La seua participació en la *Biennial de Venècia* l'any 1997, representant a Espanya amb Joan Brossa, va potenciar el reconeixement internacional de la seua obra. Li van concedir el Premi Nacional d'Arts Plàstiques en 2013.

Carmen Calvo ha mantingut al llarg dels anys una constància inusual, utilitzant una sèrie de materials primaris com el fang cuit, l'algeps, el vidre o la ceràmica mentre ordenava les seues composicions. Restes insignificants que es poden arreplegar en el carrer, trossets minúsculs de taulells pintats o fragments d'argila modelats pels seus propis dits són acuradament triats per l'artista i col·locats esmeradament en el llenç, lligats o cosits a la superfície... Carmen Calvo juxtaposa cada trosset de material, en clara referència al seu adorat Van Gogh les pinzellades del qual s'acumulen una al costat d'una altra. Una minuciositat que potencia mitjançant l'associació, elevant així la resta minúscula a categoria d'immens. Interminables línies escrites de llibres indesxifrables o eterns paisatges.

2. **JAVIER CODESAL** (Sabiñánigo, Huesca, 1958)

El Monte Perdido (arbres), 2003. Fotografia. C-print. Edició 3/3

El Monte Perdido (cares), 2003. Fotografia. C-print. Edició 1/3

Artista polifacètic, realitzador i fotògraf és pioner del videoarte a Espanya. Després de llicenciar-se en Ciències de la Informació, inicia la seua activitat creativa en la ràdio, on realitza les seues primeres composicions i performances sonores. Format com a becari en TVE i en la SER desenvolupa una diversa activitat creativa que compagina amb la seua activitat professional. Des de llavors, treballa en extensos projectes audiovisuals en els quals incorpora fotografies, textos i dibuixos que ofereixen una reflexió crítica sobre el paper de la imatge i els mitjans de comunicació en la societat.

Monte Perdido és una obra composta en 2003 per una instal·lació d'aigua, un DVD de 34 minuts, tres pel·lícules curtes i quatre fotografies que suposen per a l'artista el retorn a la seua infància, als seus orígens. Javier Codesal recorre a els espais naturals, al muntatge caleidoscòpic de fragments de paisatge boscós, en aquest cas l'oscense Mont Perdut, per a representar, a través de la naturalesa, la seua pròpia vida. El

caràcter fragmentari no solament capta l'instant, sinó també el que no es veu, el secret i invisible. Girant les fotografies, invertint els seus eixos horitzontal i vertical, ens representa com la solidesa vertical cau amb el temps, es desploma i com la demarcació d'un terreny que l'artista identifica com el propi subjecte, ens mostra la nostàlgia per la pèrdua de les persones ja absents. Temes com l'absència, la desaparició i la mort estan presents en l'obra d'aquest artista.

3.-PATRICIA DAUDER (Barcelona, 1973)

Vista I (Ciutat), 2007. Carbó i llapis de color sobre paper

Vista II (Territori), 2007. Grafit sobre paper

Després de cursar Belles arts en la Universitat de Barcelona, amplia els seus estudis artístics a Holanda durant els anys 1997 i 1998. El seu treball gira, d'una o una altra manera, al voltant del dibuix com a mitjà amb un llenguatge propi molt personal. Dauder presenta a l'espectador superfícies pictòriques com a pures emergències de la visió primera de les coses. Emanen delicadesa gràcies als materials que utilitza: paper i llapis, de grafit o de colors.

Els tres dibuixos de Patricia Dauder són trames tènues, fràgils estructures i capes cromàtiques superposades que parteixen de determinades imatges registrades, vistes, pensades des d'una certa distància. Abstraccions de marcat caràcter especialista que se situen a mig camí entre la percepció física i la imaginació creadora. L'espai que ens envolta, el que veiem i en el qual ens movem, però també l'espai no visible tant d'origen material com a mental. El dibuix sempre s'ha interessat per l'immediat, pel treball manual i per la narració que en Patricia es nega. Els seus dibuixos són anti-narratius, rigorosos, precisos i s'associen a l'art minimal i conceptual dels anys 60 i 70. S'allunyen de la narració i de la descripció però capturen la força de la repetició dels gestos, el temps que l'artista ha emprat en la seua execució i a través de superposicions i transparències, l'atmosfera d'un paisatge vetlat o revelat.

4.-SUSY GÓMEZ (Pollença, Balears, 1964)

Atardecer sobre mesas al revés, 2001-2002. Fundició en bronze

Amb una trajectòria artística reconeguda en pocs anys, fins al punt de constituir una de les referències obligades en l'art espanyol dels noranta, Susy Gómez utilitza un ampli registre de materials i tècniques i una gran varietat de llenguatges que domina en funció del que necessita expressar a cada moment. Interessada a desvetlar diferents aspectes de la seua identitat i a interrogar a l'espectador sobre els límits de la subjectivitat, l'artista construeix peces directes i eloqüents.

Atardecer sobre mesas al revés és la reproducció en bronze d'una canoa a tamany real de quasi cinc metres de longitud que porta gravat amb frases perforades en superfície,

el títol de l'obra i de l'exposició on va ser mostrada per primera vegada. Amb una càrrega sensorial molt significativa, aquesta gran peça, desmesurada, desvetla la manera de mirar el món de Susy Gómez i la seua relació amb la naturalesa. Un viatge emocional que l'artista emprèn amb una llibertat expressiva que hipnotitza i ens submergeix en el seu cuidat univers simbolista.

5.-LLUIS HORTALÀ (Olot, Girona, 1961)

Without still life, 2004. Instal·lació composta per un llenç dibuixat a carbó, una impressió fotogràfica sobre alumini i dos llenços realitzats amb carbó i pintura reflectora.

Encara que passa per l'Escola Superior de Belles arts de Barcelona la seua formació és autodidacta i des de fa anys, combina la creació artística amb la seua apassionada relació amb la naturalesa i especialment, amb la muntanya. Destacat alpinista, aconsegueix el cim de l'Everest en 1982 i la visió d'un lloc tan emblemàtic defineix l'eix de la seua pràctica artística: la recerca sobre la mirada humana i la visió introspectiva del paisatge.

Des de finals dels vuitanta inicia una sèrie de treballs denominats *Topografías de la visión* en els quals conflueixen diverses disciplines artístiques com l'escultura, la pintura, la fotografia i sobretot, el dibuix. La instal·lació *Without still life* proposa un recorregut sobre aqueix binomi percepció-paisatge, des de tècniques, suports i enfocaments diferenciats. Prenent com a origen de la metàfora un quadre de 1966 del pintor italià Domenico Gnoli amb el mateix títol, que representa una taula ovalada amb estovalles i sense bodegón, Hortalà juga amb les formes ovals que remetien a una lent, a un espill o al propi cristal·lí ocular però situades en contextos diferents. Formes immerses en construccions científiques d'inspiració duchampiana que estan resoltes amb pintura reflectora com repòs o reflex de la visió o que es disposen en repetició infinita a la manera de l'art òptic mentre una observació detinguda permet descobrir en cada oval, un microuniverso muntanyenc d'allò més suggeridor. Hortalà se situa més enllà del gènere de paisatge per a trastocar la nostra percepció de la natura.

6. MIREYA MASÓ (Barcelona, 1963)

Pagarem per escoltar el silenci, 2005. Video: 28'. Enregistrament digital en format DVD. Edició 2/5

Va estudiar a Barcelona en l'Escola Eina, en l'Acadèmia de Belles arts de Sant Jordi i es doctora en la Universitat Pompeu Fabra. Posteriorment realitzarà diverses estades en centres artístics europeus (Centrum Beeldende Kunst de Rotterdam, en l'Europees Keramisch Werkcentrum, Delfina Studio Trust Award de Londres, Stichting Kaus Australis de Rotterdam) i en la Base Esperanza en l'Antàrtida Argentina. Les seues creacions fotogràfiques i audiovisuals eviten tota escenificació i es basen en l'estudi de

la relació de l'home amb el paisatge i els animals, tractats aquests últims com ácter ego de l'ésser humà.

Pagarem per escortar el silenci és el resultat del segon projecte d'arts visuals dut a terme per onze ciutats catalanes que integren *Transversal. Xarxa d'Activitats Culturals* la funció principal de la qual és l'intercanvi i la comunicació entre elles. El treball de Mireya Masó naix de la consideració del viatge com a única possibilitat de conèixer tots els municipis implicats: l'artista ha cercat el silenci enmig de les ciutats i mostra en format video, imatges d'animals que viuen en el paisatge urbà, de forma natural, sense artificis provocant una lectura sorprenent carregada de múltiples significats.

7. JOSÉ MARÍA MELLADO (Almeria, 1966)

Colina y carretera, 2005. Fotografia. Giclée. Edició 1/5.

Carretera en U, 2005. Fotografia. Giclée. Edició 1/5.

Artista fotògraf i un dels màxims experts en la tècnica de fotografia digital, Mellado ha impartit nombrosos cursos, tallers i seminaris i ha publicat llibres sobre les possibilitats expressives de les més modernes tecnologies aplicades a la imatge fotogràfica. El seu treball s'articula sobre el paisatge component imatges que revelen la implacable acció de l'home en la natura tant com a imatges en les quals la Natura recorda el seu poder i grandiositat.

Mellado presenta aquestes dues fotografies, *Carretera en U* i *Colina y Carretera* impregnades d'una atmosfera hipnòtica resoltes amb una tècnica depuradíssima que emfatitza els usos artificiosos del llenguatge fotogràfic: il·luminació, enfocament, tractament cromàtic, etc.. precisament per a subratllar aqueixa zona de fricció entre el natural i l'humà. Uns llocs al límit de l'habitable però amb petjades del factor humà, resolts monocromàticament en grisos, amb cels permanentment coberts per densos núvols i una intensa sensació d'oblit i de silenci que encongeix l'ànim d'un espectador insignificant enfront de la Natura.

8. ANTONIO MURADO (Lugo, 1964)

Marañas, 2000. Oli sobre llenç

S/T (Paisaje helado), 2001. Oli sobre llenç

Llicenciat en Belles arts per la Universitat de Salamanca viu i treballa a Nova York des de 1997. Amb decidida vocació plàstica, l'obra d'Antonio Murado oscil·la en una subtil frontera entre el figuratiu i l'abstracte. Li interessa investigar les propietats matèriques i perceptives de la pintura i ho fa de manera virtuosa, amb veladures d'aparença líquida, experimentant amb el vernís, l'aiguarràs, el paper d'escata o la cera sobre el llenç. Tot per a traslladar-nos a espais somiats difuminats pel pas del temps. Embulls,

xarxes, pètals, núvols, paisatges gelats formen part del seu vocabulari personal en els quals també descobrim la seua passió per la fotografia. Els seus llenços semblen formar part d'un concepte major que tracta d'aconseguir, amb el control de la tècnica i l'aprofitament d'elements fortuïts que es produeixen en el procés de la pràctica de la pintura, el delit estètic i la reflexió intel·lectual.

El llenç *Marañas* respon a una sèrie de treballs molt personals representats amb gran refinament i delicadesa. L'espai representat a manera de paisatge embolicat és un espai intangible. *Paisatge helado* per la seua banda, és un llenç figuratiu de concepció abstracta. Des de fa anys, Murado s'interessa pel paisatge com una única taca de pintura que es filtra en la tela, sense esbós previ, sense dibuix, mitjançant l'oli bufat mentre l'artista està atent a l'atzar i els seus accidents.

9. JESÚS PASTOR (Bilbao, 1954)

Tríptico de mármol blanco, 1990. Marbre blanc

Llicenciat en Filosofia i Lletres i en Belles arts, catedràtic de Dibuix en la Universitat de Vigo, la seua trajectòria artística es troba marcada per un fil conductor on el dibuix i la tecnologia adquireixen un protagonisme central. Investigador minuciós del traç, de les tècniques d'estampació i dels procediments de reproducció industrial que abasten des de la utilització d'ordinadors, càmeres fotogràfiques o processos de fundició fins a tot tipus de tècniques de gravat, va obtenir per açò el Premi Nacional de Gravat en 1997. Pastor utilitza materials com a marbre, alumini, cristall, partícules de ferro i camps magnètics que li permeten obtenir peces d'una plasticitat propera a l'escultura, que exploren el concepte de seriació.

En el *Tríptico de mármol blanco*, l'artista grava xicotetes formes orogràfiques repetides i, a manera de baix relleu, posa de manifest els valors pictòrics de la matèria en harmonia amb la forma. Confonent els plànols, l'artista recrea l'epidermis d'un paisatge sense definició però vibrant, obres radicalment diferents si s'observen d'a prop o des de la distància.

10. PEREJAUME (Sant Pol de Mar, Barcelona, 1957)

Serralada, 1990. Motllura i bastidor

Artista conceptual i un personalíssim intèrpret del *land art*, Perejaume està format en Història de l'Art per la Universitat de Barcelona. Des dels seus primers treballs va combinar les arts visuals amb l'escriptura de nombrosos assajos que ha vingut publicat així com llibres d'artista. Li interessa la relació entre cultura i natura que trasllada a l'àmbit de la representació pictòrica i, sobretot, al de la percepció de l'espai geogràfic i les seues interseccions i diferenciacions amb l'espai cultural.

Perejaume, gran coneixedor de la pintura catalana, recorre a un joc semàntic en *Serralada* i dibuixa un horitzó amb el marc daurat d'una pintura tradicional. Una reflexió de múltiples lectures: aborda la recerca sobre la pintura de paisatge des d'una perspectiva poc ortodoxa, reutilitza material existent amb un altre significat però sobretot, qüestiona els límits entre realitat i ficció doncs és marc el que posa límit a la representació. Límit que en aquest cas reproduïx el perfil muntanyenc retallat sobre una hipotètica línia de l'horitzó; una confusió hàbilment discorreguda.

11. XAVIER RIBAS (Barcelona, 1960)

De la sèrie *Estructuras invisibles*, 2006

Sense títol (Estructuras invisibles # 6-7-8), C-prints sobre dibond. Edició 1/6.

Va estudiar antropologia cultural en la Universitat de Barcelona i fotografia documental en la New Port School of Art and Design en Wales. En l'actualitat compagina la pràctica fotogràfica amb la docència en la Universitat de Brighton. La seua doble formació, com a antropòleg i fotògraf, s'estén amb claredat per totes les seues sèries fotogràfiques. *Estructuras invisibles* és no solament el títol d'aquesta sèrie: podria ser aplicat a gran part de la producció d'aquest artista a qui li interessa la representació de l'espai des d'una perspectiva històrica o biogràfica.

Xavier Ribas ens trasllada amb aquests fragments amerats de selva a l'actualitat per a mostrar-los el passat, la qual cosa va haver-hi en l'espai avui ocupat per un bosc que oculta l'horitzó. Fotografies preses en les ruïnes maïes de Waka a Guatemala, ens recorden les restes sense excavar d'una civilització ja desapareguda. No es veu el monument que en un altre moment va estar en el lloc. No és necessari. Roman ocult a la vista de l'espectador mostrant-nos únicament l'aparença de les coses, el record, però no el seu significat que haurà de ser desxifrat per les restes, per les petjades del seu pas pel territori. Cultura i naturalesa, per tant, van unides, se solapen, cultura preservada pel paisatge, en aquest cas, de la selva. Veiem, o més aviat imaginem, sense veure, una realitat que roman en la memòria sent aquesta l'element fonamental de la seua continuïtat.

12. MONTSERRAT SOTO (Barcelona, 1961)

Sin Título, Valla de contenedores, 2002. Impressió cromogènica sobre paper muntat en alumini. Edició 2/3

Soto estudia en l'Escola Massana a Barcelona i a França en la School of Fine Arts de Grenoble, al mateix temps que experimenta amb la fotografia mentre realitza altres projectes artístics en els quals compagina la imatge amb les videoinstal·lacions, els dissenys d'escenaris o els projectes en Internet. Sempre entorn del concepte de l'espai com a lloc d'experiència i de trànsit.

Montserrat Soto concep la imatge fotogràfica com un codi capaç d'enfrontar a l'espectador amb una realitat especular que cal travessar per a entrar en nous espais, també mentals. Paisatges, laberints, túnels i horitzons són els protagonistes de les seues imatges. Sense persones, però mantenint el referent humà en l'escala i la composició. *Valla contenedores* és alhora construcció humana i paisatge natural. Amb un tractament de la imatge exquisit, Soto ens presenta una línia de l'horitzó contundent, construïda amb bidons en desús, que separa sense contemplacions el cel i la terra reduïts a dues franges monocromes. Un lloc on només regna la solitud i el silenci.

13.JAVIER VALLHONRAT (Madrid, 1953)

Acaso72# (Rio), 2003. Impressió digital sobre taula

Acaso#65 (Croquis), 2003. Impressió digital sobre taula

Premi Nacional de Fotografia 1995 per la seua “activitat creadora”, Vallhonrat va estudiar pintura en la Complutense de Madrid decantant el seu ofici cap a la fotografia de moda on va arribar a ser un prestigiós professional i abandonant aquesta faceta a mitjan 2000 per a dedicar-se a la seua pròpia obra que combina amb la docència, convertit des de llavors en un referent indispensable de l'art espanyol. Vallhonrat va realitzar durant eixos anys una recerca creativa personal que se situa en la perifèria de la fotografia, entesa no solament com una disciplina tradicional, sinó com a mitjà de reflexió crítica sobre el discurs artístic contemporani: *Només vull preguntar-me si un pugues amb la fotografia, parlar estant en silenci*.

Acaso, (que l'artista defineix com a conjunt d'accions que condueixen a la incertesa com a mètode d'autoconeixement i manera de proposar preguntes sense resposta), és una sèrie d'obres de caràcter conceptual en les quals Vallhonrat s'ocupa de l'estratègia de l'emocional, el temps, el canvi, el permanent, però amb una posició movedissa i nòmada, situacions aclaridores en aparent contradicció, redefinint nous límits experimentals amb referències lúdiques en deute amb els treballs de Richard Long, Donen Graham o Joseph Kosuth.

Informació pràctica

MACA. Museu d'Art Contemporani d'Alacant

Plaça Santa Maria 3. 03002 Alacant

T.: 965 213 156

Visites escolars prèvia cita:

El MACA proporciona un servei de visites dinamitzades per a grups, tant a les col·leccions permanents com a l'exposició temporal, prèvia reserva en el telèfon 965 213 156 o en el correu: educacion@maca-alicante.es